

یادداشت‌نامه

آموزش و پرورش و کارکردهای آن

گروه پژوهشی فرهنگی و اجتماعی
 پژوهش‌های کتابخانه‌ای و اسنادی

سرشناسه:
 عنوان و نام پدیدآور:
 مشخصات نشر:
 مشخصات ظاهری:
 فروصت:
 شابک:
 وضعیت فهرست‌نویسی:
 موضوع:
 شناسه افزوده:
 شناسه افزوده:
 رده‌بندی کنگره:
 رده‌بندی دیویی:
 شماره کتابشناسی ملی:

شفیع‌زاده، حمید، ۱۳۵۹ -
 آموزش و پرورش و کارکردهای آن/ به کوشش: حمید شفیع‌زاده؛ (به سفارش)
 پژوهشکده تحقیقات راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام، گروه پژوهشی
 فرهنگی و اجتماعی.
 تهران: مجمع تشخیص مصلحت نظام، مرکز تحقیقات استراتژیک، ۱۳۹۲.
 ۱۱۱ ص.
 پژوهشنامه؛ ۱۰۸.
 ۳۵۰۰۰ ریال؛ 2-978-600-290-027-2
 فیبا
 آموزش و پرورش - مقاله‌ها و خطابه‌ها
 مجمع تشخیص مصلحت نظام، مرکز تحقیقات استراتژیک پژوهشکده تحقیقات
 راهبردی - گروه پژوهشی فرهنگی و اجتماعی
 مجمع تشخیص مصلحت نظام، مرکز تحقیقات استراتژیک
 ۱۳۹۲ ۷۱۸/ش ۴۱ LB
 ۳۷۰/۱
 ۳۱۱۰۱۱۸

پژوهشکده تحقیقات راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام گروه پژوهشی فرهنگی و اجتماعی پژوهشنامه شماره ۱۰۸

عنوان: آموزش و پرورش و کارکردهای آن

به کوشش: دکتر حمید شفیع‌زاده

همکاران بخش علمی: سید اسدالله اطهری - شعیب یمن - محمد احمدی - هادی رزقی شیرسوار
 سراره هاشم‌نیا - محمد باقری - شهرود امیرانتخابی

همکاران بخش اجرایی: سعید شریفی - عبدالحسین ضمیری

ویراستاری: فرناز سربندی

صفحه‌آرایی: پری درویشی

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۲۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵۰۰۰ ریال

گرافیک و چاپ: مرکز تحقیقات استراتژیک

شابک: 2-978-600-290-027-2

نشانی: انتهای خیابان پاسداران - ضلع جنوبی بوستان نیاوران - شماره ۸۰۲ - دورنگار: ۲۲۸۰۴۶۲۲

پست الکترونیکی: cultural@csr.ir

پایگاه رایانه‌ای: www.csr.ir

مرکز پخش: خیابان انقلاب - رویه‌روی در اصلی دانشگاه تهران - پاساژ فروزنده - طبقه اول - واحد ۴۱۲

دورنگار: ۶۶۴۷۷۶۲۴

تلفن: ۶۶۴۷۷۶۲۵

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار.....
	نقش مدرسه در بازتولید نظام سیاسی (مطالعه موردی: ایران) / سیدسیدالله اظهري و شعیب
۱۱	بهمن.....
۴۱	تربیت حرفه‌ای در آموزش و پرورش / محمد / احمدی.....
	شی سواد برنامه‌ریزی درسی در بهبود عملکرد شغلی معلمان مدارس / هادی رزقی
۵۵	شیرسوار و شراره هاشم‌نیا.....
۸۳	نقش آموزش و پرورش در ارتقای آموزش شهرآبادی / محمد باقری.....
	نظارت آموزشی در سه کشور آسیایی از نگاه معلمان و مدیران / برگردان: حمید شفیعی‌زاده ۱۰۱

پیشگفتار

بشر در طول تاریخ نامند تعلیم و تربیت بوده است. آموزش و پرورش یکی از نهادهای اصلی جامعه است که تعلیم و تربیت و پرورش انسانهای مطلوب جامعه را بر عهده دارد. آموزش و پرورش در جوامع امروزی مهم‌ترین رکن برای نیل به توسعه و تحول به شمار می‌رود. با آموزش و پرورش توسعه یافته است که می‌توان جامعه را در مسیر رشد و توسعه در ابعاد مختلف قرار داد. از این رو آموزش و پرورش یکی از سازمانهای پیچیده و بزرگ اجتماعی در هر کشوری محسوب می‌شود و با رشد و توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی پیوندی ناگسستنی دارد.

نظر به چنین اهمیتی است که در عصر کنونی، همه دولت‌های جهانی از کوچک و بزرگ، قدرتمند و ناتوان، صنعتی و در حال توسعه، پرداختن به آموزش و پرورش را در شمار وظایف اساسی خود می‌دانند و برای همگانی و حتی اجباری کردن آن، تعهدات سنگینی را در قانون‌های اساسی خود می‌گنجانند و درصد بالایی از تولید ناخالص ملی و بودجه جاری و عمرانی کشور خود را به این امر مهم اختصاص می‌دهند.

آموزش و پرورش از یک سو پرورش و بالندگی انسانهای مستعد را برعهده دارد و از سوی دیگر، تأمین‌کننده نیازهای نیروی انسانی جامعه در

بخش‌های متفاوت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است. علاوه بر این، کارکرد نظام آموزش و پرورش در گذر زمان و با گسترش ارتباطات و رسانه‌ها نیز تغییر پیدا کرده است، به نحوی که اگر در دوران سنتی، وظیفه آموزش و پرورش انتقال گذشته به آینده و هدف آن تربیت نوجوانان و جوانان برای حفظ میراث گذشتگان بود، در عصر حاضر آموزش و پرورش وظیفه دارد قدرت انطباق انسان با تغییرات مداوم محیط را تقویت کند و جامعه را برای تغییرات آینده آماده سازد.

همچنین نظر به اینکه هر جامعه‌ای با عنایت به زمینه‌های فرهنگی و ارزشی خود، شهروندان خاص با خصوصیات ویژه پرورش می‌دهد و این امر ضامن بقا و تداوم حیات اجتماعی و میزان توسعه هرکشوری است؛ نقش نهاد آموزش و پرورش بسیار حائز اهمیت است، چراکه می‌تواند آموزش‌های شهروندی برنامه‌ریزی شده‌ای را برای جامعه در نظر بگیرد. در این میان بیشترین سهم به مدارس به‌عنوان الگوهای عملیاتی نظام‌های آموزشی برمی‌گردد که در خط مقدم طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و پرورشی برای تحقق اهداف قرار دارند. مدارس همچنین از نقش مهم و تأثیرگذاری در فرایند جامعه‌پذیری سیاسی و انتقال ارزش‌های مورد حمایت نظام سیاسی به نسل‌های آینده برخوردار هستند، به نحوی که کارکرد صحیح آنها می‌تواند به بازتولید نظام سیاسی و درونی کردن ارزش‌ها، هنجارها، اصول و اهداف آن منجر شود. در این چهارچوب چنانچه مدارس به‌عنوان مهم‌ترین نهاد نظام آموزشی، توان بازتولید نظام سیاسی و ارزش‌ها و هنجارهای متناسب با آن را از دست بدهد، حکومت را با بحران‌های مشروعیت، مشارکت و هویت مواجه خواهد کرد. از این‌رو مدارس بیش از هر زمان نیازمند نیروی انسانی پرتلاش و متعهد هستند، چراکه تحقق اهداف آموزش و پرورش را بیش از هرچیز دیگر باید در گرو تلاش و همت معلمان دانست. در این میان افزایش آگاهی معلمان نسبت به مؤلفه‌های

برنامه‌ریزی درسی همراه با گذراندن دوره‌های ضمن خدمت مفید بوده و می‌تواند منجر به افزایش عملکرد شغلی معلمان شود.

اهمیت نهاد آموزش و پرورش و نقشی که می‌تواند در این زمینه ایفا نماید، سبب تدوین مجموعه مقالاتی با عنوان «آموزش و پرورش و کارکردهای آن»، شد. در این پژوهشنامه مباحث مهمی از قبیل نقش مدرسه در بازتولید نظام سیاسی، تربیت حرفه‌ای در آموزش و پرورش، نقش سواد برنامه‌ریزی درسی در بهبود عملکرد شغلی معلمان مدارس، نقش آموزش و پرورش در ارتقای آموزش شهروندی، نظارت آموزشی در سه کشور آسیایی مطرح شده است. در پایان از کلیه اساتید و پژوهشگرانی که با ارائه مقالات خود به غنای این پژوهشنامه افزودند، تشکر و قدردانی می‌نمایم.

حمید شفیع‌زاده

مدیر گروه پژوهش‌های مدیریت،

آموزش و منابع انسانی